

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 12

Fylke: Munkhus

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Ullensaker

Emne: gammel engeskultur

Bygdelag:

Oppskr. av: lektor R. Østergaard

Gard:

(adresse): Klofsta st

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *eige røynsle*

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Spør

1. Ja for ca 50 år siden, brukte en
ordet "enga" om skattelund som
var f. "ekt. 10 år gammel.
ordet "skai" var også brukt, og en
"hårve" også ordet "förfä" som
delvis brukes idag. "Lukai" var
brukt om åkerland som ikke ble
pløgt om høsten, normalt er nå
ordet ikke i bruk. Om de ulike
navn f. den tykkere og tynnere
sult opplyse

En snakket om
"enghög" og "bakkhög" den siste
"bakkhög" er delvis brukt den
dag idag

Men kan jeg ikke se om det.

Spør 2. I lik rydding ble gjerne
gjøtt i april måned skatt
svieler var borte. De kalles
kristehauer og ble ofte brukt som
st. haurvål hvor de lag slik til
at det ikke var fare for lausvann
oskva var for godset selv for higer

Runkelle steder i Ullensaker var det pleier
i jorda, disse ble godt vekst, men ble av det
fjæresten.

Spør 3. Lite ble gjort med erga, den lagde i
mange år bruk, bare til havn for sauer
f. chr. Karle er i noe fjø, var det
heimestillet fjø det ble kalt: "drosa"
kjøpefjø høier nåtida til, de "sute 30 er
f. chr eller så. Men kan jeg ikke se om spør 3.

Spør 4. En hadde ofte åpne grøfter
på dette til lode vassnet vekst
i vassjukt mark, så tok en til med
lukke renner som en grov ca 1. meter
dypt i jorda og da ble en mest
lunde eller granreier, også kaldt
"skavrenner", de blekket sent, men
"var almenning i bruk for 50 år
siden. Tingsvabning har neppe vært
brukt i Ullensaker

Spør 5. vintergjødsel ble gjort om vinteren
i hva for - men på ploget da
en skutte så bygg, gjødsel ble
lagt i runder lasser og spredt
om våren, senere ble gjødsel lagt i
hanger f. chr. 20 lass i hver hang
og brukt ut om våren med en
skullebor.

Gjødsling av erga og ublatte
har jeg ikke er blitt brukt i Ullensaker
siden f. 50 år siden f. chr.

kan skulde ha hersegodsret til poteter
kuggeret og griseegodsret til bygg
kan hadde så nærlunde greie på
hvor mange last godsret en skulde
lyde ut på det og det åkerstykke

Sp. 6 om spørsmåla her kan jeg
deravt ingen opplysning gi; de
var ikke i bruk i Ullensaker i min
ungdom

Sp. 7. Tyret ble på enkelte gårder
lagt på toppen av en bakke
og da der ikke var gødselgelder
for gårdene men demme, seig
kuggeret ofte iverover blekket
det var utvilsomt et bruk av
gødsel, men jeg kan ikke
svare på de spørsmål som er
nevnt.

Sp. 8. Tunggjødsling som der spores
om var ikke kjendt. Ullensaker
om vater ble åkerlandet godsret
som nevnt ovenfor, som brukte
en almindelig spade og ei
bullebor som stunde for gårder
ofte er husmann hadde laga.
De aldte bulleborer ble brukte til
f. en 40 ai siden mange steder
på kjøpe en fabrikkværn av
Trilleord var enkelt laga

rett skapt. ikke kjent som nåtidens

4

Spør 9 Ja det har nok vært brukt
delvis, men neppe det var for godstas
skift, men av mangel på høy. Det
er nemlig det enkelte steder det er
engstykke som aldrig ble beita, men
med kan ikke applyses - om beidning
vår eller høst kan jeg ikke
bestemt uttale

Spør 10 Nei ikke en om kulturbete,
en gjødsel engstykke med
kunstgjødsel om våren, dette har
gått for seg de siste 20-30 år

Spør 11 Ja, om våren gikk en mann
og blende ut de godstasenes
kun hadde lagt eller seg om
høsten, en brukte en beklubbe
og delvis en herive med lange
tinner, slike redskaper var
lit. i lagn.

Spør. 12 Ja hadde mange steder
sommersjø, de var uten golv
en gjødsel på jord litt eller
lett utbred sommeren, de var
leggj ved siden eller nær
fjøret, godstas her var meget
god al kunne bli blandet
i gjødsel. Det var bare et
sommersjø. Denne godstas ble
kjort ut om vinteren, den
var da frosset bl. men for at
kalen ikke skulle gå dypt skottet
en byggnad utvidt eller roghalm

Spnr 13 Enkelte steder havde der
 en ombejgning for kvæde om
 natten, men det var lige af
 den. Det som nævnes her
 også kald "kvæde"
 "

Grunngang eller kævring har
 jeg ikke hørt om, og
 Ullensaker

Spnr. 14. Jeg kan ikke se mere
 om det som du er borte om
 i dette spørgsmål

Spnr. 15 Kan ulyk oplyse her

Spnr. 16 Kan ikke se mere her

Spnr. 17 "Leksa" - ulyk svar her

Spnr 18 Nei; det kjennes ikke
 Ullensaker

Spnr. 19. Ordet "kvæde" ble
 "brukt som for oplyst her
 som sladder er det ikke ble
 brukt, men jeg.

Spnr. 20 Tjebberuk har ikke vært
 brukt eller kjend
 Ullensaker, "å" ligge på seten
 er utgjort her.

6
Ipm 21. Niv, osha ble brukk
på fruktrea, serlig
jostkern f. chr.

Ordet engkultu^r
er nok lite kjendt "Lentag
av gamle folk.

Hermes mener jeg å ha
svart på. Samtidig opprinnelig
varene min mange steder
ble negativt.

Turung. Kloppa 1/11 48

R. Gjelmerud

Abraham
Mannaker

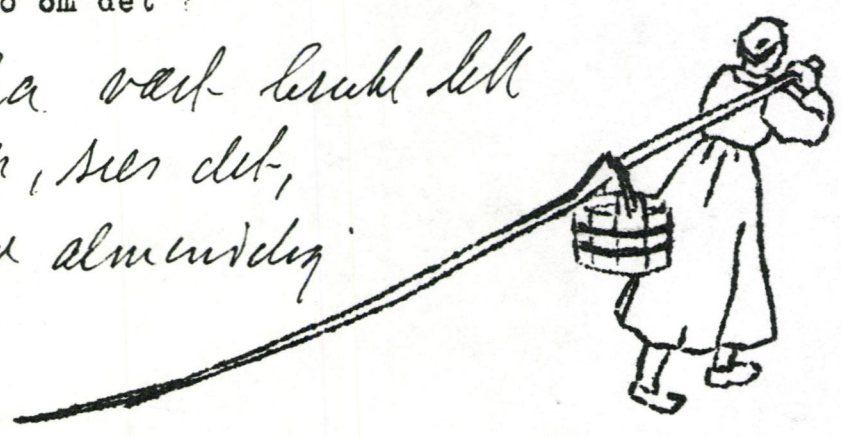
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampla over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det ?

Det skal ha vort brukt litt
i Ullensaker, men det,
mer neppe almenndag.

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka
fiskebein og fiskehovud til brensel? — *nei; berre neppe*
Har ein bruka kumøkk til brensel? *Nei* *dei*

Tinnvann, Kløfta
11/3 49

R. B. Gjølmerud